

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 117/15

Luxembourg, 6. oktober 2015

Sodba v zadevi C-362/14
Maximillian Schrems/Data Protection Commissioner

Sodišče odločbo Komisije, s katero je ta ugotovila, da Združene države Amerike zagotavljajo ustrezno raven varstva prenesenih osebnih podatkov, razglasa za neveljavno

Sodišče je sicer edino pristojno za razglasitev neveljavnosti akta Unije, vendar lahko nacionalni nadzorni organi, ki jim je bila predložena zahteva – tudi kadar je Komisija sprejela odločbo, s katero je ugotovila, da tretja država zagotavlja ustrezno raven varstva osebnih podatkov – preučijo, ali prenos podatkov posameznika v to državo izpolnjuje zahteve zakonodaje Unije glede varstva teh podatkov in enako kot zadevni posameznik zadevo predložijo nacionalnim sodiščem, da bi ta lahko vložila predlog za sprejetje predhodne odločbe za preizkus veljavnosti te odločbe

Direktiva o obdelavi osebnih podatkov¹ določa, da je prenos takih podatkov v tretjo državo načeloma dovoljen le, kadar ta tretja država zagotavlja ustrezno raven varstva teh podatkov. Določa tudi, da Komisija lahko ugotovi, da tretja država zaradi svoje nacionalne zakonodaje ali mednarodnih obveznosti zagotavlja ustrezno raven varstva. Nazadnje, v skladu s to direktivo vsaka država članica določi enega ali več javnih organov, ki so odgovorni za to, da na njenem ozemlju nadzirajo uporabo nacionalnih določb, sprejetih za prenos te direktive (nacionalni nadzorni organi).

Maximillian Schrems, avstrijski državljan, uporablja družabno omrežje Facebook od leta 2008. Kot za ostale uporabnike, ki prebivajo v Uniji, se podatki, ki jih M. Schrems daje na razpolago družbi Facebook, v celoti ali deloma prenašajo od irske hčerinske družbe matične družbe Facebook na strežnike, ki so na ozemlju Združenih držav, kjer se obdelujejo. M. Schrems je pri irskem nadzornem organu vložil pritožbo, v kateri je navedel, da glede na razkritja Edwarda Snowdna leta 2013 v zvezi z dejavnostmi obveščevalnih služb Združenih držav (zlasti National Security Agency – NSA) predpisi in praksa Združenih držav ne zagotavljajo ustreznega varstva pred nadzorom javnih organov nad podatki, prenesenimi v to državo. Irski organ je pritožbo zavrgel, zlasti z obrazložitvijo, da je Komisija v Odločbi z dne 26. julija 2000² ugotovila, da Združene države v okviru sistema, imenovanega „varen pristan“³, zagotavljajo ustrezno raven varstva prenesenih osebnih podatkov.

High Court of Ireland (irsko višje sodišče), ki odloča o tej zadevi, želi izvedeti, ali ta odločba Komisije nacionalnemu nadzornemu organu preprečuje, da bi preučil pritožbo, s katero se zatrjuje, da tretja država ne zagotavlja ustrezne ravni varstva, in po potrebi ustavil sporni prenos podatkov.

Sodišče v današnji sodbi ugotavlja, da **obstoj odločbe Komisije**, s katero je ta ugotovila, da tretja država zagotavlja ustrezno raven varstva prenesenih osebnih podatkov, **ne more izničiti niti zmanjšati pooblastil, ki jih imajo nacionalni nadzorni organi** na podlagi Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in Direktive. Sodišče v zvezi s tem poudarja pomen pravice do varstva

¹ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 15, str. 355).

² Odločba Komisije 2000/520/ES z dne 26. julija 2000 po Direktivi Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES o primernosti zaščite, ki jo zagotavljajo načela zasebnosti varnega pristana in s tem povezana najpogosteje zastavljena vprašanja, ki jih je izdalo Ministrstvo za trgovino ZDA (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 16, zvezek 1, str. 119).

³ Sistem varnega pristana vsebuje več načel v zvezi z varstvom osebnih podatkov, k izpolnjevanju katerih se lahko ameriška podjetja prostovoljno zavežejo.

osebnih podatkov, zagotovljene z Listino, in nalog, ki jih imajo nacionalni nadzorni organi na podlagi te listine.

Sodišče najprej ugotavlja, da nobena določba Direktive nacionalnim organom ne preprečuje nadziranja prenosov osebnih podatkov v tretje države, v zvezi s katerimi je Komisija sprejela odločbo. Tako **morajo nacionalni nadzorni organi**, ki jim je bila predložena zahteva, **tudi kadar je Komisija sprejela odločbo, imeti možnost popolnoma neodvisno preučiti, ali prenos podatkov nekega posameznika v tretjo državo izpolnjuje zahteve, določene v Direktivi**. Vendar Sodišče opozarja, da je samo Sodišče pristojno za ugotovitev neveljavnosti akta Unije, kot je odločba Komisije. Zato morata nacionalni organ ali posameznik, ki mu je predložil zahtevo, ki menita, da je odločba Komisije neveljavna, imeti možnost zadevo predložiti nacionalnim sodiščem, da bodo ta, kadar bodo tudi sama dvomila o veljavnosti odločbe Komisije, lahko to zadevo predložila Sodišču v predhodno odločanje. **Tako je nazadnje Sodišče tisto, ki odloča, ali je odločba Komisije veljavna ali ne.**

Sodišče torej preizkusi veljavnost Odločbe Komisije z dne 26. julija 2000. Navaja, da bi Komisija morala ugotoviti, da Združene države zaradi svoje nacionalne zakonodaje in mednarodnih obveznosti dejansko zagotavljajo raven varstva temeljnih pravic, ki je v bistvenem enaka ravni, zagotovljeni v Uniji na podlagi Direktive, razlagane ob upoštevanju Listine. Sodišče ugotavlja, da Komisija tega ni ugotovila, temveč je zgolj preučila sistem varnega pristana.

Sodišču ni treba preveriti, ali ta sistem zagotavlja raven varstva, ki je v bistvenem enaka ravni, zagotovljeni v Uniji, saj ugotavlja, da ta sistem velja samo za ameriška podjetja, ki se zavežejo k njegovi uporabi, ne velja pa za javne organe Združenih držav. Poleg tega zahteve nacionalne varnosti, javnega interesa ali odkrivanja in pregona v Združenih državah prevladajo nad sistemom varnega pristana, tako da morajo ameriška podjetja **brez omejitve odkloniti uporabo pravil v zvezi z varstvom, določenih v tem sistemu, kadar so ta v nasprotju s takimi zahtevami**. Ameriški sistem varnega pristana tako omogoča, da ameriški javni organi posegajo v temeljne pravice posameznikov, v odločbi Komisije pa ni navedeno niti, da bi v Združenih državah obstajala pravila za omejitev teh morebitnih posegov, niti, da bi obstajalo učinkovito sodno varstvo zoper take posege.

Sodišče navaja, da tako analizo navedenega sistema potrjujeta sporočili Komisije⁴, iz katerih je med drugim razvidno, da organi Združenih držav lahko dostopajo do osebnih podatkov, prenesenih iz držav članic v to državo, in jih obdelujejo na način, ki med drugim ni v skladu z namenom njihovega prenosa, in obširneje, kot bi bilo nujno potrebno in sorazmerno za zaščito nacionalne varnosti. Komisija je tudi ugotovila, da zadevni posamezniki nimajo dostopa do upravnega in sodnega varstva, ki bi med drugim omogočalo, da pridobijo dostop do podatkov, ki se nanje nanašajo, ali, če bi bilo to potrebno, da dosežejo njihovo popravo ali njihov izbris.

Kar zadeva raven varstva, ki je v bistvenem enaka temeljnim svoboščinam in pravicam, zagotovljenim v Uniji, Sodišče ugotavlja, **da po pravu Unije neka ureditev ni omejena zgolj na nujno potrebno, če splošno dovoljuje hrambo vseh osebnih podatkov vseh posameznikov, katerih podatki so bili preneseni iz Unije v Združene države, ne da bi se uporabljalo kakršno koli razlikovanje, omejitev ali izjema** glede na cilj, ki se ga poskuša doseči, in ne da bi bila predvidena objektivna merila za omejitev dostopa javnih organov do podatkov in njihove poznejše uporabe. Sodišče dodaja, da je treba šteti, da ureditev, ki javnim organom omogoča splošen dostop do vsebine elektronskih komunikacij, pomeni **poseg v bistvo temeljne pravice do spoštovanja zasebnega življenja**.

Sodišče tudi navaja, da ureditev, ki ne določa nobene možnosti, da bi posameznik lahko uporabil pravna sredstva za pridobitev dostopa do osebnih podatkov, ki se nanj nanašajo, ali dosegel popravo ali izbris takih podatkov, posega **v bistvo temeljne pravice do učinkovitega sodnega varstva**, taka možnost pa je neločljivo povezana z obstojem **pravne države**.

⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu, naslovljeno „Obnovitev zaupanja v pretok podatkov med EU in ZDA“ (COM(2013) 846 final z dne 27. novembra 2013), in Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o delovanju varnega pristana z vidika državljanov EU in družb, ustanovljenih v EU (COM(2013) 847 final z dne 27. novembra 2013).

Nazadnje Sodišče ugotavlja, da Odločba Komisije z dne 26. julija 2000 nacionalnim nadzornim organom odvzema pooblastila, kadar posameznik izpodbija združljivost odločbe z varstvom zasebnega življenja ter temeljnih svoboščin in pravic posameznikov. Sodišče navaja, da **Komisija ni pristojna za tako zožitev pooblastil nacionalnih nadzornih organov.**

Iz vseh teh razlogov Sodišče ugotavlja, da je Odločba Komisije z dne 26. julija 2000 **neveljavna. Na podlagi te sodbe mora irski nacionalni organ z vso potrebno skrbnostjo preučiti pritožbo M. Schremsa in po koncu svoje preučitve odločiti, ali je treba na podlagi Direktive ustaviti prenos podatkov evropskih uporabnikov družabnega omrežja Facebook v Združene države, ker ta država ne zagotavlja ustreznih ravni varstva osebnih podatkov.**

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki ne zavezuje Sodišča.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletni strani CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki razglasitve sodbe so na voljo na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106